

ÚJ FRANCIA FILMEK

Lehet bízni a véletlenben. Évente mintegy száz új játékfilm készül

Franciaországban. Ha ezekből találokra egy tucatnyit kiemelünk, megtaláljuk bennük a mai francia filmművészet sajátos jegyeit.

Nos, íme néhány a legújabbakból. A legvonzóbb közülük egy „rég” rendező, aki mindig új, a legizgalmasabb művészegyénisége a francia filmnek: Alain Resnais. Első filmje az az 1958-ban bemutatott Hirosima óta mindössze az ötödiket készíti most, Szeretlek, szeretlek címmel. Új filmje olyan elemmel gazdagodott, ami eddig Resnais alkotásaiból teljesen hiányzott: a humorral. Ez a humor Jacques Sternbergé, aki a forgatókönyvet írta, de Alain Resnais, aki a szerzővel együtt írta át a könyvet filmre, ezt a humort

elfogadta, magáévá tette és továbbfejlesztette. Erre a sajátos, különös humorra megtalálták az ideális színészt: Claude Rich személyében. Ő a film hőse, egy fiatalember, aki öngyilkosságot követ el — sikertelenül — s aztán aláveti magát különböző klinikai, a múltját, érzelmeit kutató kísérleteknek. Mint Resnais minden filmjében, itt is az idővel való játék az uralkodó elem. A végső kicsengése azonban: nem szabad, és nem lehet csak a múltat kutatni, az ember dolga az, hogy előre nézzen. A klinikai kísérletek csődöt mondanak, a kísérleti alany legbensőbb érzelmeit — szerencsére —, nem tudják kikutatni!

Resnais filmje még nem került a közönség elé. De egy másik, másképpen érdekes francia művész, Jacques Tati

◀ **Dirk Sanders: Te rettentően kedves leszel**

Alain Delon és Santa Berger, az Ördögien a magáé főszereplői

két óra húsz perces Playtime-jének régen várt bemutatója lezajlott. Jacques Tati sem tartozik éppen a sűrűn szereplő művészek közé, húsz évvel ezelőtt mutatták be első filmjét, az Ünnepnapot, tizennégy éve a Hulot úr vakációját, és az emlékezetes Nagybácsim is kilenc éves már. A Playtime háromszázötven szereplős film, egy évig tartott a forgatása. Sztorija mindössze ennyi: amerikai turisták látogatnak Párizsba és döbbenet fedezik fel: ugyanazt találják ott (drugstorek, bárók, szupermarketek stb.), amit Amerikában hagytak. Szerencsére sikerül találni olyan párizsiakat, akik megőrizték egyéni-

ségüket. „Ha a nézők, akik a filmet végignézték, hazatérve tudnak énekelni és nevetni, ha nem roppannak össze a modernizmus súlya alatt, nyertem” — nyilatkozta Tati. Nos, kritikusan szerint is: nyert. „A Playtime véget nem érő nevetés... De nem akármilyen nevetés. Minden igaz a legapróbb részletig... Tati nem túloz, nem fest karikatúrát: igazabb az igaznál — poetizál” — írja róla a Nouvel Observateur.

Érdekes jelenség — és nem először — a francia filmművészetben, a romantika, a szentalizmus térhódítása. Míg egyfelől a francia és a nemzetközi filmek a „szexuális forradalom” cím-

Danielle Darrieux és Robert Hoffmann a Huszonnégy óra egy asszony életéből című filmben

szava alatt a végső határon is túlmennek a szerelmi jelenetek és vetkőzések bemutatásában, húsz és harminc év közötti új francia rendezők epekedő trubadurokként jelentkeznek. A fiatal Guy Gilles Sarki kávéház-a után az ugyancsak fiatal Jean Simon A szemközti lány című filmjében könnyfakasztóan érzelmes tör-

Haydée Politoff és Christian Hay A fiatal farkasok című Marcel Carné filmben

Ulla Jacobsson és Jean-Claude Dauphin — Bernard T. Michel filmjében

ténetet forgatott egy nagyon csúnya fiú és egy szép, de sebhelyes lány elmulasztott randevújáról.

Nyilván a romantika és a szentimentalizmus iránti igénynek tulajdoníthatók az úgynevezett „kastély” filmek is. Ilyen például a Delluc-díjjal kitüntetett XVIII. században játszódó Benjamin. Michel Deville — Watteau és Renoir festményeit idéző — festői környezetben játszatta a szereplőket: Michèle Morgan-t, Catherine Deneuve-t, Michel Piccoli-t és Pierre Clementin-t.

A Benjamin Constant regényéből készült Adolphe, azaz az érzékeny kor ugyancsak ezt a kastély-romantikát eleveníti fel. Bernard T. Michel mai környezetbe helyezi a múlt századbeli történetet. A fiatal fiút Jean-Claude Dauphin

játssza, a kastély szép svéd úrnőjét viszont Ulla Jacobsson, aki szépségét és báját is megőrizte az emlékezetes 1952-ben bemutatott Egy nyáron át táncolt óta.

Klasszikus és más népszerű regények filmrevitele már fél siker, tehát gyakori eleme az új francia filmeknek. Dominique Delouche Stefan Zweig regényéből forgatja a Huszonnégy óra egy asszony életéből című filmet, ami már azért is érdekes vállalkozás, mert kitűnő alkalom Danielle Darrieux-nak egy nagy-szerű alakításra. José Giovanni viszont, aki 1966-ban rendezett először filmet, mint regényíró már jóval ez-

Jacques Tati

előtt közelkerült a filmhez. Hat regényéből készült film, Lino Ventura, Alain Delon, Jean-Paul Belmondo személyesítették meg hőseit. Ő viszont John Carrick regényéből készített kalandos filmet A ragadozó címmel.

És végül az állandó motívum: kaland és krimi, vagy lehetőleg együtt a kettő. Ilyen például Julien Duvivier filmje: Ördögien a magáé. Egy amnéziás beteget — bizonyos gyilkosság leplezésére — arra akarnak hipnotizálni, hogy másnak higgye magát, mint aki. Duvivier rutinos rendezése, állandó izgalmas fordulatok, Alain Delon és Senta Berger játéka: közönségsiker! Előregyártott elemekből készült Serge Korber Kétes er-

Catherina Deneuve — a Benjamin főszereplője

kölcs című filmje egy tolvajné és egy fényképész gyilkossággal végződő szerelméről. Mint Baroncelli a Le Monde kritikusa írja: „A színészek a való élettől többmillió fényévre távolodtak el... Egyedül Robert Hossein nem veszi komolyra a filmet, s ezért csak hálásak lehetünk neki.”

Sok új film, és még több terv, ezek közül néhány: Edouard Molinaro, aki nagy sikerrel rendezte Louis de Funès-szel a főszerepben az Oscar-t, elhatározta, főszereplőjével együtt, hogy újra együtt dolgoznak. Marcel Carné A fiatal farkasok után — Nyáron játszani címmel akar Christine Ar-

nothy könyvéből filmet forgatni. Pierre Brasseur ezúttal mint író-rendező Egy boldog nap című új filmjével próbál rövidesen szerencsét...

PONGRÁCZ ZSUZZA

Dany Carrel és Jacques Perrin A kétes erkölcs című filmben

